

**OKVIRNA ODLUKA SAVETA 2008/913/PUP OD 28. NOVEMBRA 2008. O BORBI PROTIV
IZVESNIH OBLIKA IZRAŽAVANJA RASIZMA I KSENOFOBIE PUTEM KRIVIČNOG
PRAVA**

SAVET EVROPSKE UNIJE,

Imajući u vidu Ugovor o Evropskoj uniji, a posebno članove 29, 31. i 34. stav 2. tačka b),

Imajući u vidu predlog Komisije,

Imajući u vidu mišljenje Evropskog parlamenta 1,

s obzirom na to da:

(1) rasizam i ksenofobija predstavljaju neposredno kršenje načela slobode, demokratije, poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda i vladavine prava, principi na kojima se temelji Evropska unija i koji su zajednički za sve države članice;

(2) Akcioni plan Saveta i Komisije o tome kako da se na najbolji način sprovedu odredbe Amsterdamskog ugovora o području slobode, bezbednosti i pravde², zaključci Evropskog Saveta održanog u Tampereu od 15. i 16. oktobra 1999. i Rezolucija Evropskog parlamenta od 20. septembra 2000. o poziciji Evropske unije na Svetskoj konferenciji protiv rasizma i trenutnom stanju u Uniji 3 i Saopštenje Komisije podneto Savetu i Evropskom parlamentu o polugodišnjem ažuriranju pregleda napretka u stvaranju područja „slobode, bezbednosti i pravde“ u Evropskoj uniji (druga polovina 2000.) pozivaju na pokretanje akcije na ovom polju. U Haškom programu od 4. i 5. novembra 2004, Savet podseća na svoju obavezu da se suprotstavi svim oblicima rasizma, antisemitizma i ksenofobije koju je Evropski savet već izrekao decembra 2003;

(3) za Zajedničkom akcijom Saveta 96/443/PUP od 15. jula 1996. o borbi protiv rasizma i ksenofobije 4 treba da uslede dalje zakonodavne mere koje se bave

(4) u skladu sa ocenom Zajedničke akcije 96/443/PUP i radom u okviru drugih međunarodnih foruma, kao što je Savet Evrope, još uvek se nailazi na poteškoće na polju pravosudne saradnje i otuda je potrebno dalje približavati krivično zakonodavstvo država članica da bi se obezbedilo delotvorno sprovođenje sveobuhvatnog i jasnog zakonodavstva za borbu protiv rasizma i ksenofobije;

(5) rasizam i ksenofobija predstavljaju pretnju za grupe lica koja su meta takvog ponašanja. Neophodno je u Evropskoj uniji definisati zajednički krivičnopravni pristup ovoj pojavi kako bi se omogućilo da isto ponašanje bude tretirano kao krivično delo u svim državama članicama i kako bi se predvidele delotvorne, srazmerne i preventivne kaznene mere protiv fizičkih i pravnih lica koja su takva krivična dela počinila ili su za njih odgovorna;

(6) države članice priznaju da borba protiv rasizma i ksenofobije zahteva različite vrste mera unutar sveobuhvatnog okvira i da se ne sme ograničavati na krivična pitanja. Ova okvirna odluka je ograničena na borbu protiv posebno teških oblika rasizma i ksenofobije putem krivičnog prava. Budući da se kulturne i pravne tradicije država članica u izvesnoj meri razlikuju, posebno na ovom polju, trenutno nije moguća puna usaglašenost krivičnih zakonodavstava;

(7) u ovoj okvirnoj odluci „poreklo“ se u osnovi odnosi na lica ili grupe lica, koja su potomci lica koja bi se mogla odrediti na osnovu određenih osobina (kao što je rasa ili boja), ali nije nužno da sve te osobine još uvek postoje. Uprkos tome, kao posledica njihovog porekla, takva lica ili grupe lica mogu biti predmet mržnje ili nasilja;

(8) „veroisповest“ se u širem smislu odnosi na lica određena na osnovu njihovih verskih uverenja ili veroispovesti;

(9) „mržnja“ se odnosi na mržnju koja se zasniva na rasi, boji kože, veroispovesti, poreklu, nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti;

(10) ova okvirna odluka ne sprečava države članice da u nacionalno zakonodavstvo unose odredbe koje član 1. stav 1. tačke v) i g) proširuju na krivična dela usmerena protiv grupa lica koja nisu određena na osnovu kriterijuma rase, boje kože, veroispovesti, porekla ili nacionalne ili etničke pripadnosti, već na osnovu društvenog statusa ili političkih uverenja;

(11) treba obezbediti da istrage i krivično gonjenje krivičnih dela koja uključuju rasizam i ksenofobiju ne zavise od prijavi ili optužbi žrtava, koje su često posebno osetljive i nerado pokreću sudske postupke;

(12) približavanje krivičnih zakonodavstava treba da vodi ka delotvornijoj borbi protiv krivičnih dela povezanih sa rasizmom i ksenofobijom, podsticanjem pune i delotvorne pravosudne saradnje između država članica.

Savet tokom revizije ove okvirne odluke treba da uzme u obzir teškoće koje mogu postojati na ovom polju, kako bi procenio da li su u tom smislu neophodne dodatne mere;

(13) budući da države članice pojedinačno ne mogu postići u dovoljnoj meri cilj ove okvirne odluke, a to je obezbeđivanje da krivična dela povezana sa rasizmom i ksenofobijom budu kažnjiva u svim državama članicama barem minimalnim delotvornim, srazmernim i preventivnim kaznama, budući da takva pravila moraju biti zajednička i kompatibilna i budući da se stoga ovaj cilj može efikasnije postići na nivou Evropske unije, Unija može usvojiti mere, u skladu sa načelom supsidijarnosti kao što je navedeno u članu 2.

Ugovora o Evropskoj uniji i kao što je utvrđeno u članu 5. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice; U skladu sa načelom proporcionalnosti, kao što je utvrđeno u poslednjem navedenom članu, ova okvirna odluka ne prelazi okvire onoga što je neophodno za postizanje tog cilja;

(14) ova okvirna odluka uvažava osnovna prava i sledi načela priznata u članu 6. Ugovora o Evropskoj uniji i u Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, posebno u članovima 10. i 11. i koja su izražena u Povelji o osnovnim pravima Evropske unije, posebno u poglavljima II i VI;

(15) razmatranja u vezi sa slobodom udruživanja i slobodom izražavanja, posebno slobodom štampe i slobodom izražavanja u drugim medijima, u mnogim državama članicama su dovela do procesnih garancija i posebnih pravila u nacionalnom zakonodavstvu u pogledu utvrđivanja ili ograničavanja odgovornosti;

(16) zajedničku akciju 96/443/PUP treba ukinuti budući da zastareva stupanjem na snagu ugovora iz Amsterdama, Direktive Saveta 2000/43/EZ od 29. juna 2000. o sprovođenju

načela jednakog tretmana lica bez obzira na rasno ili etničko poreklo 1 , kao i ove okvirne odluke,

DONEO JE OVU OKVIRNU ODLUKU:

Član 1.

Krivična dela povezana sa rasizmom i ksenofobijom

1. Svaka država članica preduzima neophodne mere kako bi obezbedila da je umišljajno izvršenje sledećih dela kažnjivo:

(a) javno pozivanje na nasilje ili mržnju usmerenu protiv grupe lica ili člana takve grupe određenih na osnovu rase, boje kože, veroispovesti, porekla ili nacionalne ili etničke pripadnosti;

b) izvršenje dela iz tačke a) putem javnog širenja ili distribucije letaka, slika ili drugog materijala;

v) javno odobravanje, negiranje ili grubo omalovažavanje zločina genocida, zločina protiv čovečnosti i ratnih zločina definisanih u članovima 6, 7. i

8. Statuta Međunarodnog krivičnog suda, koji su usmereni protiv grupe lica ili člana takve grupe određenih na osnovu rase, boje kože, veroispovesti, porekla ili nacionalne ili etničke pripadnosti, kada je takvo delo izvršeno na način koji može da podstakne nasilje ili mržnju protiv takve grupe ili nekog njenog člana;

v) javno odobravanje, negiranje ili grubo omalovažavanje zločina definisanih u članu 6. Povelje Međunarodnog vojnog tribunala, koja je dodata Londonskom sporazumu od 8. avgusta 1945, koji su usmereni protiv grupe lica ili protiv člana takve grupe određenih na osnovu rase, boje kože, veroispovesti, porekla ili nacionalne ili etničke pripadnosti, kada je takvo delo izvršeno na način koji može da podstakne nasilje ili mržnju protiv takve grupe ili nekog njenog člana.

2. U smislu stava 1. države članice mogu odlučiti da kažnjavaju samo dela koja su ili izvršena na način koji može da remeti javni red i mir ili koja s pretećā, nasilna ili uvredljiva.

3. U smislu stava 1. pozivanje na veroispovest treba da obuhvata barem svako ponašanje koje je izgovor za izvršenje dela protiv grupe lica ili člana takve grupe određenih na osnovu rase, boje kože, porekla ili nacionalne ili etničke pripadnosti.

4. Svaka država članica, u trenutku usvajanja ove okvirne odluke ili kasnije, može dati izjavu da će kao kažnjivo delo tretirati svako negiranje ili grubo omalovažavanje zločina iz stava 1. tačka v) i/ili g) samo ako su krivična dela iz ovih stavova potvrđena pravosnažnom odlukom nacionalnog suda date države članice i/ili međunarodnog suda, ili samo pravosnažnom odlukom međunarodnog suda.

Član 2.

Podsticanje, pomaganje i podstrekavanje

1. Svaka država članica preduzima neophodne mere kako bi obezbedila da podsticanje radnji iz člana 1. stav 1. tačke v) i g) bude kažnjivo.

2. Svaka država članica preduzima neophodne mere kako bi obezbedila da pomaganje i podstrekavanje na izvršenje radnji iz člana 1. bude kažnjivo. kazne

1. Svaka država članica preduzima neophodne mere kako bi obezbedila da dela iz članova 1. i 2. budu kažnjiva delotvornim, srazmernim i preventivnim kaznama.

2. Svaka država članica preduzima neophodne mere kako bi obezbedila da dela iz člana 1. budu kažnjiva kaznama zatvora u najdužem trajanju od između jedne do tri godine.

Član 4.

Rasistički i ksenofobični motivi

Za krivična dela koja nisu navedena u članovima 1. i 2, države članice preduzimaju mere potrebne da se obezbedi da rasistički i ksenofobični motivi budu smatrani otežavajućom okolnošću ili da sudovi mogu da uzmu u obzir takve motive prilikom izricanja kazni.

Član 5.

Odgovornost pravnih lica

1. Svaka država članica preduzima neophodne mere kako bi obezbedila da pravna lica mogu biti odgovorna za krivična dela iz članova 1. i 2. koja je za njihov račun izvršilo bilo koje lice koje deluje kao pojedinac ili kao deo organa pravnog lica, a koje se nalazi na rukovodećoj poziciji u tom pravnom licu, na osnovu:

(a) ovlašćenja da zastupa pravno lice;

(b) ovlašćenja da donosi odluke za račun pravnog lica; ili

(v) ovlašćenja da vrši kontrolu unutar tog pravnog lica.

2. Pored slučajeva predviđenih stavom 1. ovog člana, svaka država članica preduzima neophodne mere kako bi obezbedila da se pravno lice može smatrati odgovornim u slučajevima kada je nepostojanje nadzora ili kontrole od strane lica iz stava 1. ovog člana omogućilo, da je njemu podređeno lice za račun tog pravnog lica izvršilo krivičnih dela iz članova 1. i 2.

3. Odgovornost pravnih lica u skladu sa stavovima 1. i 2. ovog člana ne isključuje krivično gonjenje fizičkih lica koja su podstrekači ili saučesnici u izvršenju krivičnog dela iz članova 1. i 2.

4. „Pravno lice“ je svaki subjekt koji ima takav status prema merodavnom pravu države članice, izuzev država ili drugih javnih organa koji vrše državna ovlašćenja, kao i međunarodnih javnih organizacija.

član 6.

Kazne za pravna lica

1. Svaka država članica preuzima neophodne mere kako bi obezbedila da pravna lica koja se smatraju odgovornim u skladu sa članom 5. stav 1. budu kažnjena delotvornim, srazmernim i preventivnim kaznama koje uključuju krivične sankcije ili novčane kazne i koje mogu uključivati i druge kazne kao što su:

- a) ukidanje prava na državne povlastice ili pomoć;
- b) privremena ili trajna zabrana obavljanja poslovnih delatnosti;
- v) stavljanje pod sudski nadzor;
- g) sudski nalog za prinudnu likvidaciju.

2. Države članice preuzima neophodne mere kako bi obezbedile da pravna lica koja se smatraju odgovornim u skladu sa članom 5. stav 2. budu kažnjena delotvornim, srazmernim i preventivnim kaznama ili merama.

Član 7.

Ustavna pravila i osnovna načela

1. Ova okvirna odluka ne menja obaveze koje proizilaze iz poštovanja osnovnih prava i osnovnih pravnih načela iz člana 6. Ugovora o Evropskoj uniji, uključujući slobodu izražavanja i udruživanja.

2. Ova okvirna odluka ne sme zahtevati od država članica da preduzimaju mere koje su u suprotnosti sa osnovnim načelima u pogledu slobode udruživanja i slobode izražavanja, posebno slobode štampe i slobode izražavanja u drugim medijima, koja proizilaze iz ustavnih tradicija ili pravila kojima su regulisana prava i odgovornosti štampe ili drugih medija, kao i procesne garancije za njih, kada se takva pravila odnose na utvrđivanje ili ograničavanje odgovornosti.

Član 8.

Pokretanje istrage ili sudskog gonjenja

Svaka država članica preuzima neophodne mere kako bi obezbedila da istrage o delima iz članova 1. i 2. ili krivično gonjenje ne zavise od prijave ili optužbe od strane žrtve te radnje, barem u najtežim slučajevima kada su takve radnje izvršene na njenoj teritoriji.

član 9.

Sudska nadležnost

1. Svaka država članica preduzima neophodne mere da utvrdi svoju sudskum nadležnost u pogledu dela iz članova 1. i 2. kada je:

a) delo u celini ili delimično izvršeno na njenoj teritoriji;

b) izvršilac dela njen državljanin; ili

v) delo izvršeno za račun pravnog lica koje ima sedište na teritoriji te mdržave članice.

2. Prilikom utvrđivanja svoje sudske nadležnosti u skladu sa stavom 1. tačka a), svaka država članica preduzima neophodne mere kako bi obezbedila da se njena sudska nadležnost proširi na slučajeve u kojima je neka radnja izvršena putem informacionog sistema i:

a) učinilac izvrši delo dok je fizički prisutan na njenoj teritoriji, nezavisno od toga da li to delo podrazumeva upotrebu materijala sadržnog u informacionom sistemu na njenoj teritoriji;

b) delo podrazumeva upotrebu materijala sadržnog u informacionom sistemu na njenoj teritoriji nezavisno od toga da li učinilac izvršava delo dok je fizički prisutan na njenoj teritoriji.

3. Država članica može odlučiti da ne primenjuje, ili da primenjuje samo u posebnim slučajevima ili pod posebnim okolnostima, pravila koja se odnose na sudsku nadležnost iz stava 1. tačke b) i v).

Član 10.

Sprovođenje i revizija

1. Države članice preduzimaju sve potrebne mere kako bi se obezbedilo sprovođenje ove okvirne odluke najkasnije do 28. novembra 2010. godine.

2. Do istog datuma države članice dostavljaju Generalnom sekretarijatu Saveta i Komisiji tekst odredbi kojima obaveze sadržane u ovoj okvirnoj odluci unose u svoje nacionalno zakonodavstvo. Na osnovu izveštaja koji je sačinio Savet služeći se pomenutim informacijama, kao i pismenog izveštaja Komisije, Savet najkasnije do 28. novembra 2013. godine procenjuje u kojoj meri su države članice sprovele odredbe ove okvirne odluke.

3. Savet će pre 28. novembra 2013. vršiti reviziju ove okvirne odluke. Tokom pripreme ove revizije, Savet pita države članice da li su naišle na teškoće prilikom pravosudne saradnje u vezi sa radnjama iz člana 1. stav 1. Osim toga, Savet može da zatraži od Evrojusta da dostavi izveštaj o tome da li su razlike između nacionalnih zakonodavstava dovele do problema tokom pravosudne saradnje između država članica na tom području.

Član 11.

Prestanak važenja Zajedničke akcije 96/443/PUP

Zajednička akcija 96/443/PUP prestaje da važi.

Član 12.

Teritorijalna primena

Ova okvirna odluka se primenjuje na Gibraltar.

Član 13.

Stupanje na snagu

Ova okvirna odluka stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Evropske unije.

Sačinjeno u Briselu, 28. novembra 2008.

Za Savet
Predsednik
M. ALIO – MARI
(M. ALLIOT – MARIE)